

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

Ikke et Bogstav eller en Tøddel.

Thi sandelig, siger jeg eder, indtil Himmelen og Jorden forgaar, skal end ikke det mindste Bogstav eller en Tøddel forgaar af Loven, før det er sket altsammen (Mt. 5, 18).

Saa absolut hævder Jesus Guds gamle Lovs Fordringer. Det er ikke med den som med saa meget andet, at det bliver afløst med Aarene.

Lige foran siger Jesus: „Men ikke, at jeg er kommen for at nedbryde Loven eller Profetierne; jeg er ikke kommen for at nedbryde, men for at fuldkomme.“

Der var rimeligvis den Gang mange flere, end vi har nogen Anelse om, der ikke syntes om Lovens ubønhørlige Fordringer, og da Jesus saa fremtraadte med noget nyt, saa vilde det for saadanne have været kært, om han var kommen for at slaa af paa Lovens Fordringer.

Hvordan det var gaaet til, at Farisæerne havde faaet oprettet en egen Slags Retfærdighed, det kender vi paa en Maade ikke, og alligevel ved vi det — de havde slaaet af paa Lovens Fordringer.

Det fremgaar af, hvad Jesus siger lidt efter: „Uden eders Retfærdighed overgaar de Skriftkloges og Farisæernes, komme I ingenlunde ind i Himmeriges Rige.“

Mærk Ordet „overgaar.“ Det viser, at de Skriftkloges og Farisæernes Retfærdighed var af den rette Slags. Det er ikke Farisæernes Hykleri, der peges paa her. Men deres Retfærdighed naaede altfor kort. Den svarede ikke til Lovens Krav. Det viser Jesus til Overflod i det følgende, hvor han kommer ind paa de enkelte Buds Fordringer, f. Eks.: „Hver den, som ser paa en Kvinde for at begære hende, har allerede bedrevet Hor med hende i sit Hjerte.“

Nej, „end ikke det mindste Bogstav eller en Tøddel af Loven skal forgaar.“ Det er selve det, vi her gerne vilde henlede Opmærksomheden paa.

Du synes maaske, at det er da svært strengt. Det gjorde jeg engang. Jeg troede Ordet fuldt ud, men jeg syntes, det var saa strengt. Nu derimod synes jeg, det er saa skønt og herligt.

Hvordan det? Jo, for det første peger det paa, at Guds Lov er ham værdig, den er ikke noget Fusk, som trænger til at gøres om eller forbedres. Den er fuldkommen.

For det andet viser denne Ubønhørlighed overfor Lovens Fordringer, at Gud vil have noget herligt, noget fuldkomment ud af os, som han har skabt i sit Billede.

Dersom Synderes Frelse bestod i, at Gud slog af paa Lovens Fordringer, saa Mennesker, der rigtig anstrengte sig, kunde imødekomme disse Fordringer, saa blev de bedste nogle Krøblinger, Vanskabninger, Dværge — aandeligt set. Med andre Ord: Da var Frelsen ikke Frelse.

Men nu — da Jesus fuldt ud hævder Lovens Fordringer — det mindste Bogstav og Tøddel, saa drives Mennesket til at kende sin fortabte Tilstand, sin sandede Tilstand, men ogsaa til at lægge Mærke til, hvad Jesus videre siger, at han er kommen for at fuldkomme Loven, saa det sker altsammen.

Og da bliver Frelsen ikke blot Slaaen af paa Fordringerne, ikke blot Strafs Eftergivelse, men virkelig Oprensning. Og saa bliver vi, der frelses ved Troen paa Kristus, ikke Krøblinger eller Dværge, men fuldkomne Mennesker.

Bibelens Enhed.

Af H. P. Hansen.

Hvis man tilskriver Bibelen almindelig menneskelig Oprindelse, er det umuligt at forklare den karakteristiske Enhed, der er ejendommeligt for den.

Det er jo ikke en enkelt Bog, men et helt Folks samlede Litteratur, en Bogsamling paa 66 Bøger, skrevet af omkring 40 Forfattere paa tre forskellige Sprog og i højst forskellig Stilart: Poesi og Prosa, Sange og Salmer, Biografi og Historie, Ordsprog og Love, Syner og Profeti, Allegori og Lignelse.

Og disse Skrifter er skrevne i Lande, vidt fjernede fra hinanden, til Tider, der spæder over et Tidsrum af over 1500 Aar, og af Forfattere, der levede under vidt forskellige Forhold: Konger og Lovgivere, Præster og Filosofer, Hyrder og Fiskere.

Man skulde tro, at en saadan litterær Sammenhængning nødvendigvis maatte bære Præg af Uenighed og indeholde en Mængde Modsigelser, og det vilde den uden Tvivl ogsaa, om Bibelen ikke havde en fra andre Bøger forskellig Oprindelse.

Man behøver blot at tænke paa en Samling af den danske Litteraturs mere fremtrædende Produkter fra Saggerne, Folkeviserne, Reformationstidens Polemik, Holbergs Komedier, Kingos aandelige Sjungekor, Wessels Kærlighed uden Strømper, Baagsgens komiske Fortællinger, Ohlenschlägers Tragedier, Inge-manns Morgen- og Aftensange ned til Georg Brandes litterære Kritik, hvor det vil være vanskeligt at finde stort andet Enhed end Sproget.

Men trods alle de uansættede Bestanddele, der findes forenede i Bibelen, saa udmærker den sig dog ved den mest udprægede Enhed lige fra først til sidst, den udgør i dybeste Forstand en uløselig Enhed, som om den var af een Støbning.

Lad os tænke os, at der skulde bygges et Tempel af forskellige Stenarter i København. Der skal anvendes Granit fra Stenbrudene paa Bornholm, Marmor fra Italien og kostbare Stenarter fra andre fjerne Lande. Stenene skal være af forskellig Størrelse og Form og nøjagtigt tilhugges, saa de kan passe ind paa deres bestemte Plads i Bygningen, enten denne nu skal være i Grunden eller i Muren, danne Buer og Søjler i Skibet, Korrunding eller Hvalving, Spir eller Taarn, hver Sten skal passe nøjagtigt til den Plads, den skal udfylde, og der skal hverken være een Sten for meget eller een for lidt.

Stenene kommer fra de forskellige Brud, hvor de er blevne tilhuggede, Templet løfter sig med Taarn og Tinder mod Himlen, og det viser sig at være fuldkomment lige til de mindste Enkelt-heder.

Der er kun een fornuftig Forklaring paa dette, nemlig, at over Stenhuggerne i de forskellige Brud staar Bygningsmesteren, der havde givet alle Medhjælperne den fornødne Anvisning paa deres Arbejde.

Lige saa med det evige Sandhedstempel, vi kalder Bibelen. Stenene til dette er, som vi har set, hugget til forskellige Tider, paa forskellige Steder og af mange forskellige Mænd, der ikke havde truffet nogen Aftale med hinanden, ja end ikke kendte den endelige Bestemmelse med deres Arbejde, og alligevel finder vi i Stedet for et Kaos af uforenelige Bestanddele, et straalende Tempel, der har trodset Aarhundreders Storme, harmonisk i alle Linier og fuldkomment i alle Enkelt-heder. Hver Sten er sammenhængende med den foregaaende og efterfølgende, og de udfylder hverandre, som om der forud var lagt en Plan, hvorefter det hele er opført, en Grundtanke, hvoraf det hele har udviklet sig, en Aand, der gennemtrænger alle Enkelt-heder, en stor Bygningsmester, der staar bag det hele.

Det er klart, som det ogsaa Bag Menneskehænderne, der arbejdede, var Guds Mesterhaand, og det var ham, der tildelede enhver sit særlige Arbejde i det store Værk, saa det kom til at bære Præg af Sammenhæng, Harmoni og Enhed.

Og denne Enhed er ikke overfladisk, den gennemtrænger hele det Sandhedstempel, vi kalder Bibelen. Selv om der paa Overfladen undertiden kan vises sig uløselige Modsigelser, viser Enheden sig des større jo dybere vi trænger til Bunds i den.

Og det er ikke en mekanisk, men en organisk Enhed, en Enhed, der er præget af Liv og Vækst: i den første Bog har vi Sæden, der i de følgende Bøger viser sig som en voksende Plante, der bærer Blomster og Frugt.

Skriftens Enhed viser sig paa mange Maader, bl. a. i dens Historie og Lærelshold. Historien begynder med Edens Have, hvor vore første Forældre faldt i Synd, men hvor ogsaa den første Forjættelse blev givet: Kvindens Sæd skal knuse Slangens Hoved, den Guds Tanke, der gaar som den røde Traad gennem hele Bibelen, at han vilde sende en Frelser, der skulde tilintetgøre Menneskets mægtige Modstander, den gamle Slange. Den videre Udfoldelse af denne Forjættelse, der gentages til Patriarkerne, sammenbinder det udvalgte Folks Historie, hvor en bestemt Konge staar som Stamfader og Forbillede paa den kommende Frelser, og Messiasaabet stråler gennem Salmer og Profetier til den lange Nat, da Templets Lys slukkedes, men som brat afbrydes af Stjernen, der skinnede over Bethlehems Marker, medens Englekoret sang: „Ære være Gud i det høje, Fred paa Jorden, i Menneskers Guds Velbehag. Og til den firefoldige Skildring af Herrens underfulde Fødsel, hans Liv og Død paa Korset, hans Opstandelse og Himmelfart, slutter sig Historien om den Menighed, det var hans Plan at stifte, lige fra dens Grundlæggelse paa Pinsedag i Jerusalem til dens Udbredelse ud over Romerriget, der udgjorde den hele da kendte Verden.“

Selv om der har været nok saa mange datidige Forfattere til denne Historie, der spænder over Aarhundreder, saa læser vi den dog som en sammenhængende Fortælling lige fra vore første Forældre i Edens Have til Hedningepostelen i Verdens Hovedstad, hvor Apostelhistorien slutter.

Evangelierne gløder af den „himmelske Herlighed“, der lyse over den gamle Pagts Tabernakel, Naadestolen er her stænket med det uskyldige Blod fra Golgatha, og den aabne Grav i Josefs Have giver Genklang af gamle Profetier om Udødelighed og evigt Liv, der nu ligger i fuldt Daglys.

De historiske Bøger i Ny Testament viser steds tilbage til den gamle Pagts Skrifter og understreger saaledes yderligere Enheden og Bibelens to Hovedafsnit. Gamle Testament væver sig ind i det ny, som Rendingen i Isletten, eller som Augustin saa smukt udtrykker det: Som Ny Testament ligger skjult i det Gamle Testament saaledes ligger det gamle Testamente aabnet i det ny Testament.

Den underfulde historiske Enhed paatrænger sig enhver Læser af Guds Ord med voksende Overbevisning om en forudfattet Plan for Verdens Historie og en evig Genoprettelse af Menneskets Lykkestand.

Og hvad Bibelens Lære angaar, saa er Gudskildret som den evige, mægtige, hellige og retfærdige Gud gennem alle den hellige Skriffs Bøger, ligesom Mennesket steds optræder som det faldne og syndige, der er under Guds Forbandelse, men alligevel ikke uden Haab om Frelse, i Fjendskab med Gud, men alligevel i Stand til at frelses ved ham, underkastet Død, men alligevel i Stand til at eje evigt Liv.

Det er klart, som det ogsaa utrykkelig siges i Hebræerbrevet, at den gamle Pagts hellige frelstes paa samme Maade, som vi frelses, nemlig ved Tro paa Jesus Kristus. Loven var en Tugtimester til Kristus. Den første Synder fik et Glimt at se af Frelseren, Patriarkerne „glædede sig til at se hans Dag.“ Den gamle Pagts troende, der samlede om Kobberalteret hvor Lammet ofredes, saa frem til det store Syndoffer, som vi skuer tilbage paa som en fuldbragt Kendsgerning. Og hvorledes skulde vi forstaa Johannes Døbers Ord: Se, det Guds Lam, om vi ikke kendte den gamle Pagts Paaskifest. Og hvorledes skulde vi forstaa Herrens Ord til Nikodemus: Ligesom Moses ophøjede Slangen i Ørkenen, saaledes bør Menneskesønnen ophøjes, hvis vi ikke kendte Historien om Esian Geber.

For at komme ind i det Allerhelligste maa vi gaa gennem Forgaarden.

I Samklang med Templets Ordning i den gamle Pagts træder Frelserens Plan steds klarere frem, Korsets Skygge ses steds skarpere, indtil det store Offer, hvorpaa der er Forbillede i det gamle Testament, bringes paa Golgatas Kors og det mægtige Ord: „Fuldbragt“, lyder udover Jorden.

I denne Enhed, Hensigt, Plan og Aand, der gennemtrænger de hellige Skrifter, hvor vidt forskellige de end er i Stil, Ælde og Forfatterskab, finder vi en Ejendommelighed, hvorved de adskiller sig fra alle andre Bøger, verdslige som religiøse, og Enheden er Korset.

Der findes i hele Verdenslitteraturen ikke noget Sidestykke til Bibelen.

Som der kun er een Gud, saa er der kun een Guds Bog, og denne Bog er Bibelen; og dermed har vi ogsaa faaet Forklaring paa dens ejendommelige Enhed.

Et Kristenmenneskes Sorg og Glæde.

Af Olfert Ricard.*
3. Søndag efter Paaske 1919
(Johs. Evang. 16, 16—22).

Naar man undertiden hører Folk, sige om en Præst og om hans Forkyndelse: „Han er saa menneskelig“, saa kan det baade være noget slemt og noget godt, der menes. Hvis der menes: vi kan faa det med ham, som vi vil, han er akkurat ligesom vi andre og siger netop det, vi tænker, — saa er det en meget farlig Ros; for det kan tyde paa, at Præsten har slaaet af paa Evangeliets Alvor og skaber Kristendommen om i Menneskets Billede. Men hvis der derimod menes: Han taler saadan, at vi kan forstaa ham, og man mærker rigtig, at Kristendom, det er ikke bare noget fjert for mange hundrede Aar siden eller noget, som svæver et Sted højt oppe, men det er noget, som ogsaa har Bud til vor Tids Mennesker, — saa er det en stor Anbefaling. Jesus Kristus var jo ægte menneskelig og gik endog saa helst henede under det Navn: Menneskesønnen, det vil jo netop sige: det egentlige Menneske, rundet af Menneskeet og helt ud Menneske, som et Menneske skal være; og derfor taler han ogsaa til Menneskers Hjerte og Samvittighed som ingen anden og taler ogsaa saa menneskeligt om Mennesket.

*) „Nationaltidende“ af 12. Maj skriver, idet det offentliggør denne Prædiken:

Der er hver Søndag Tusinder af Mennesker, som ønsker at høre Pastor Olfert Richards Prædiken, men som er afskaaret derfra, enten fordi de bor udenfor København eller fordi Tilstrømmingen til Pastor Richards Kirke er aldeles overvældende. For at raade Bod paa dette Misforhold har vi efter Aftale med Pastor Richard besluttet hver Mandag i vor Morgenudgave at bringe Olfert Richards Prædiken fra Dagen forud. I Morges offentliggjorde vi den første.

skelivet. Hvad kan være mere menneskeligt end det Billede, han bruger i Dagens Evangelium om den fødsende Kvinde, som er i Væerne, fordi hendes Time er kommet; — men naar hun har født Barnet, glemmer hun al sin Nød af Glæde over, at et Menneske er født til Verden! De var jo mange Søkende i det fattige Hjem i Nazareth, og Jesus har sagtens som Dreng været Vidne mere end een Gang til den store Begivenhed, at der kom en lille Søster eller Broder, og han har tidligt lært at tænke naturligt derom og har ikke haft Brug for taabelige Storkehistorier og taler derfor ogsaa naturligt derom til os, som en Fader altid skulde kunne tale til sin Dreng. „Et Menneske er født til Verden!“ man kan ordentlig høre Jublen og Moderstoltheden deri, et nyt vidunderligt Væsen, som der aldrig har været Mage til paa denne Jord og heller aldrig vil komme; en Moder har bogstavelig Ret, naar hun siger, at Mage til hendes Pølse findes der ikke! Og allerede det nyfødte Barn er et lille Menneske, hvorfor Skat Rørdam, som elskede ganske smaa Børn (der er Fædre, som slet ikke har Sans for dem i den første Tid, til Moderens fuldt berettigede Misforhold!), han tillod ikke, at man sagde „den“ om det lille Barn, det hedder „han“ eller „hun“! Saa er det da ogsaa, kristeligt, naar Præsten „taler menneskeligt“, og det er maaske ogsaa særligt dansk. Thi vi har i Danmark, især i de sidste halvhundrede Aar, haft en ægte folkelig og jævn Forkyndelse, før de havde det i mange andre Lande, og vi har ogsaa, takket være især Grundtvig, en tydelig Sans for Forholdet mellem det menneskelige og det kristelige. Det er vigtigt: overbetoner man det menneskelige, saa ender vi i bar Humanitet, og Kristenommen forraades; den Fare truer det kristelige Ungdomsarbejde i flere Lande; og glemmer man det menneskelige eller kuer det, saa bliver det kristelige uvirkeligt og usundt, og vi ender i surt Sektereri eller sværmerisk Skinhellighed; det har man ogsaa set. De to Ting maa gaa Haand i Haand: et Menneske fødes til Verden, og meget snart derefter bringer vi det til Daaben, og saa maa den rent menneskelige og den religiøse Opdragelse hele Tiden gaa Haand i Haand; og skulde der være Tale om en Tidsfølge, saa maa de smaa da hellere lære Abraham og Josef og fremfor alt Jesus at kende, før de lærer Gorm den Gamle og Napoleon at kende — Gud se i Naade til vort Lands Lovgivere og til den nedsatte Skolekommission, at de dog ikke skulde volde Danmarks Børn den usigelige Ulykke at berøve dem Hjertet i Skole-Undervisningen. Meget er vel fælles i Naturens og Naadens Rige; det er jo paa en Maade den samme Helligaand, som allerede svævede over Verdens Afgrundsdyb i Tidernes Morgen og endnu virker baade i Slægters Historie og hver Gang det bliver Vaar paa Mark og i Lund, — og saa ham, der svæver over Døbefonten, naar det lille Menneske bringes til Genfødsels Kilde, blot under et andet Navn. Dog er hint jo kun Forgaarden og dette Helligdommen, og derfor er der ogsaa altid en himmelvid Forskel og det levende Kristentliv. Og det er denne Forskel, som Jesus peger paa i Dagens Evangelium, naar han siger til sine Disciple: „I skulle græde og jamre, men Verden skal glæde sig. I skulle være bedrøvede, men eders Bedrøvelse skal blive til Glæde!“ Da er vi for Alvor Mennesker, naar vi glæder os, og naar vi sørger; men da kommer det ogsaa tydeligt for Dagen, om vi endnu er Verdensmennesker eller Kristne. Det vil vi nu betænke, naar vi i Evangeliets Lys betragter et Kristenmenneske.

skes Sorg og Glæde, og det kan da ogsaa vejlede os til at skønne over, hvad vi selv er.

I.
Det maa være nok at nævne tre Sorger og Glæder, som kun Kristne kender. Den første er Sorgen over Synden og Glæden over Guds Tilgivelse. Her føler enhver, at vi er paa strengt kristelig Grund. Synd er jo netop Fejlen, set i religiøst Lys. Denne Sorg over Synden kan vaagne med Valde allerede hos en meget ung; det kan være en enkelt Synd, man ligger under for og skammer sig og sørger over og kæmper tilsyneladende forgæves imod, hvor ofte har jeg dog ikke været Vidne til det! og det kan være saa at sige det hele, som er i Verden, ikke en Gang de kære er man rigtig god og kærlig imod, og alting er besmittet af den ækle Egenkærlighed og Forføngelighed; det kan være et ubestemt, uforklarligt Mismod og Tungsind; aldrig er jeg rigtig glad, og det er vist, fordi jeg ikke er saa god, som jeg gerne vilde være! Og naar denne Sorg bryder frem, da staar Verdensmennesker ganske uforstående, de taler om Nerve-klinik og Baderejse eller om Indre Mission, som gør Folk tøsede, de raader til Adspredelse og fortæller den Bedrøvede, at han er lige saa god som de andre, man maa ikke tage altfor tungt paa det! Men Sorgen kan de ikke fordrive, de kan i det højeste døve den, og det vil gøre ondt værre. Gud atene kan trøste her; thi det er ham, der har vakt Sorgen. — ja Trosten ligger egentlig allerede skjult i Bedrøvelsen som Sædekornet i Muldjorden, saa Jesus kan sige: „Eders Bedrøvelse skal blive til Glæde“, — den Glæde, naar du mærker, at Gud klapper dig paa dit Hoved og siger: Saa, tør nu dine Øjne, jeg er ikke vred paa dig mere, al din Synd er tilgivet, Jesus har bedt for dig og dersom nogen er i Kristus, da er han en ny Skabning, det gamle er forbi, se det er blevet nyt! Ja, det er jo som at være født paa ny, og da er jo alle Veer glemt. Et Under er det, og derfor skjult for Verdens Øjne. Men sukker du endnu, fordi du ikke er sket endnu, skønt du har bedt saa længe, og Glæden ikke vil komme: Skoven tøver jo ogsaa længe i Aar, og Vaaren giver sig god Tid, og vi kan ingen Ting gøre derfor, — men der kommer jo dog en Gang en vidunderlig Majdag, da Bøgen springer ud: „Om en liden Stund!“, saadan, synger Haabets Fugl, og en Dag har Fuglen Ret!

Jeg nævner som den anden Sorg: Anfægtelsen og Glæden, naar Gud igen smiler til os. Det er jo igen helt kristelige Begreber. Anfægtelse, der er den Tilstand: naar Gud ligesom er blevet borte for mig, og ingen Ting vil lykkes, og jeg er saa kold, og Bønnen duer ikke, og Ordet siger ingen Ting til mig, og til Alters tør jeg ikke komme; og Verdensmennesker fatter det ikke: Vor Herre bevare os for at blive Kristne, tænker de, hvis det skal være Kristendom, de er jo ikke i nogen Henseende hverken gladede eller bedre end vi andre! og jeg ved ogsaa, at der findes Kristne, som har saa lyst et Syn og mener, at de er kommet saa vidt, at Anfægtelse kun hører til et barnligt, kødeligt Stadiet, en aandelig Kristen er altid glad! Men de gamle tænkte anderledes derom, Folk som Luther og Scriver og alle de store den Gang, og jeg tror, Paulus havde det lige saadan, og synes jeg kan høre det paa Klängen, naar han spørger og svarer sig selv: „Hvo vil anklage Guds Udvalgte? Gud er den, som retfærdiggør! Hvem er den, som fordømmer? Kristus er den, som er død, ja meget mere, som er oprejst, som er ved Guds højre Haand, som ogsaa gaar i Forbøn for os!“ Det hører da vist